

UPRAWNIENIA

SPIS TREŚCI

UPRAWNIENIA KOMBATANTA	2
UPRAWNIENIA WDOZY LUB WDOVCA	4
UPRAWNIENIA OSOBY REPRESJONOWANEJ.....	5
UPRAWNIENIA OSOBY DEPORTOWANEJ DO PRACY PRZYMUSOWEJ	9
UPRAWNIENIA POLSKICH KOMBATANTÓW MIESZKAJĄCYCH ZA GRANICĄ	10

UPRAWNIENIA KOMBATANTA

1. Kombatanci wraz z emeryturą lub rentą otrzymują co miesiąc:
 - dodatek kombatancki
 - ryczałt energetyczny
 - dodatek kompensacyjny
2. Korzystają z ulg taryfowych
 - 50% przy przejazdach miejskimi środkami komunikacji miejskiej,
 - 37% w komunikacji krajowej przy przejazdach:
 - 1 i 2 klasą pociągów osobowych i pośpiesznych oraz w 2 klasie pociągów innych niż osobowe i pośpieszne - na podstawie biletów jednorazowych,
 - autobusami w komunikacji zwykłej i przyspieszonej - na podstawie biletów jednorazowych.
3. Kombatanci korzystają z pierwszeństwa do:
 - środowiskowej opieki socjalnej w miejscu zamieszkania
 - uzyskania miejsc w domach pomocy społecznej
 - opieki zdrowotnej.
4. Okresy działalności kombatanckiej zalicza się do okresów zatrudnienia, od których zależy przyznanie lub wysokość świadczeń przysługujących pracownikom od pracodawcy.
5. Kombatantom pozostającym w zatrudnieniu przysługuje prawo do zwiększenia urlopu wypoczynkowego o 10 dni roboczych ile korzystają z urlopu w wymiarze nie przekraczającym 26 dni roboczych w roku.
6. Kombatanci mogą na swój wniosek przejść na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez kobietę i 60 lat przez mężczyznę, jeżeli mają okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury.
7. Rozwiązanie stosunku pracy z kombatantem w okresie 2 lat przed osiągnięciem wieku uprawniającego do wcześniejszego przejścia na emeryturę wymaga zgody starosty.
8. Kombatantom, którzy łącznie spełniają następujące warunki:
 - nie posiadają prawa do żadnych świadczeń rentowych lub emerytalnych ani prawa do uposażenia w stanie spoczynku albo uposażenia rodzinnego,
 - nie osiągają dochodów z tytułu pracy, pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu rolniczej działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników,
 - osiągnęły wiek dla kobiet - 55 lat, dla mężczyzn - 60 lat

przysługuje świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego oraz ryczałt energetyczny, dodatek kompensacyjny i 37% ulga taryfowa w komunikacji międzymiastowej.

Jak uzyskać uprawnienia kombatanta

Decyzje o przyznaniu uprawnień kombatanckich wydaje Kierownik Urzędu do Spraw Kombatanatów i Osób Represjonowanych na podstawie:

- udokumentowanego wniosku zainteresowanej osoby, oraz
- rekomendacji stowarzyszenia właściwego dla określonego rodzaju działalności kombatanckiej.

Uwaga: *Rekomendacje udzielane są bezpłatnie, nie ma też obowiązku zapisywania się do stowarzyszenia.*

Do wniosku należy dołączyć:

- wypełniony czytelnie i podpisany kwestionariusz,
- życiorys za szczególnym uwzględnieniem działalności kombatanckiej,
- 2 aktualne fotografie legitymacyjne (opisane na odwrocie imieniem, nazwiskiem i datą urodzenia),
- kserokopię dowodu osobistego (w przypadku starych formularzy dowodów kopie stron zawierających dane osobowe, serię i numer dokumentu oraz strony zawierające adres zamieszkania),
- odcinek emerytury lub renty,
- dowody potwierdzające działalność kombatancką (np. dokumenty pochodzące z okresu działalności kombatanckiej; zaświadczenia właściwych instytucji, urzędów i archiwów; publikacje; opinie środowiska kombatanckiego; dowodem w sprawie mogą być również oświadczenia świadków),
- rekomendację wniosku wystawioną przez stowarzyszenie właściwe dla określonego rodzaju działalności kombatanckiej,
- osoby działające przez pełnomocników powinny również dołączyć odpowiednie pełnomocnictwo.

Uwaga: *wszystkie kopie dokumentów powinny być poświadczone za zgodność z oryginałem. Poświadczenia może dokonać notariusz, urząd administracji rządowej lub samorządowej, upoważniony przedstawiciel stowarzyszenia kombatanckiego.*

UPRAWNIENIA WDOWY LUB WDOWCA

Wdowom lub wdowcom - emerytom i rencistom oraz osobom pobierającym uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne - pozostałym po kombatantach i innych osobach uprawnionych przysługuje:

- ryczałt energetyczny
- dodatek kompensacyjny
- ulga taryfowa w wysokości 37% w komunikacji krajowej przy przejazdach:
 - 1 i 2 klasą pociągów osobowych i pośpiesznych oraz w 2 klasie pociągów innych niż osobowe i pośpieszne - na podstawie biletów jednorazowych,
 - autobusami w komunikacji zwykłej i przyspieszonej - na podstawie biletów jednorazowych.

Jak uzyskać uprawnienia wdowy lub wdowca

Decyzje o przyznaniu uprawnień przysługujących wdowom lub wdowcom pozostałym po kombatantach i innych osobach uprawnionych wydaje Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie udokumentowanego wniosku osoby zainteresowanej.

Do wniosku należy dołączyć:

- wypełniony czytelnie i podpisany kwestionariusz,
- odpis aktu zgonu małżonka,
- odpis aktu małżeństwa,
- 2 aktualne fotografie legitymacyjne (opisane na odwrocie imieniem, nazwiskiem i datą urodzenia)
- dowód posiadanie statusu emeryta lub rencisty
- kserokopię dowodu osobistego (w przypadku starych formularzy dowodów kopie stron zawierających dane osobowe, serię i numer dokumentu oraz strony zawierające adres zamieszkania),
- kserokopię:
 - zaświadczenia o uprawnieniach zmarłego współmałżonka
lub
 - legitymacji kombatanckiej zmarłego współmałżonka
lub

- dowody potwierdzające działalność kombatancą bądź doznane represje - gdy zmarły małżonek nie posiadał przyznanych uprawnień,

- rekomendację właściwego stowarzyszenia zrzeszającego kombatantów bądź osoby represjonowane,
- osoby działające przez pełnomocników powinny również dołączyć odpowiednie pełnomocnictwo.

Uwaga: wszystkie kopie dokumentów powinny być poświadczone za zgodność z oryginałem. Poświadczenia może dokonać notariusz, urząd administracji rządowej lub samorządowej, upoważniony przedstawiciel stowarzyszenia kombatanckiego.

UPRAWNIENIA OSOBY REPRESJONOWANEJ

Od dnia 1 stycznia 2003 r., osobom represjonowanym, zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach... (Dz. U z 2002 r., nr 42, poz. 371, z późn. zm.) - tj. osobom, których inwalidztwo pozostaje w związku z pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i art.4 ust.1 ustawy kombatanckiej - przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U.z 2002 r., nr 9, poz. 87, ze zm.). Prócz przysługujących uprawnień kombatanckich, osoby represjonowane, jako inwalidzi mają prawo do poniżej wymienionych udogodnień:

Ustawa z dnia 29 maja 1974 roku o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin przewiduje dla inwalidów wojennych i osób represjonowanych, prócz kombatanckich, następujący katalog świadczeń.

Renta inwalidy wojennego

Wysokość renty zależy od stopnia inwalidztwa. Przy inwalidztwie I i II grupy renta wynosi 100% podstawy wymiaru, a przy III grupie 75% podstawy wymiaru. Do renty przysługuje dodatek pielęgnacyjny z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidzkiej lub z tytułu ukończenia 75 lat życia, a w przypadku posiadania uprawnień kombatanckich - dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny. Renta inwalidy wojennego jest swoistym odszkodowaniem za utratę zdrowia w służbie dla ojczyzny. Dlatego jej wypłata nie podlega ograniczeniom w razie osiągania przez inwalidę dochodów z pracy lub innej działalności zarobkowej. Natomiast w razie zbiegu uprawnienia do renty inwalidy wojennego i emerytury z tytułu ubezpieczenia społecznego inwalida wojenny może korzystać jednocześnie z obu świadczeń, z

tym ograniczeniem, że jedno z nich (wybrane przez uprawnioną osobę) będzie w tym przypadku wypłacane w wysokości obniżonej o 50%. Renta z tytułu inwalidztwa wojennego jest zwolniona z podatku dochodowego pobieranego od osób fizycznych. Zwolnienie podatkowe dotyczy również dodatku pielęgnacyjnego. Dodatek pielęgnacyjny odpowiada wysokości dodatku przewidzianego w systemie zabezpieczenia emerytalnego pracowników, z tym że dla inwalidów wojennych I grupy jest on o 50% wyższy. Powyższe świadczenia finansowane są z budżetu państwa.

Przywileje pracownicze

Inwalidzie wojennemu i osobie represjonowanej - oprócz przywilejów pracowniczych określonych w *ustawie o kombatantach - ustawa o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin* zapewnia dodatkowo szczególną ochronę stosunku pracy. Rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy o pracę wymaga pisemnej zgody właściwego starosty i może nastąpić tylko z ważnych przyczyn, w szczególności gdy inwalida całkowicie lub w znacznym stopniu utracił zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy lub dopuszcza się naruszenia dyscypliny pracy. Takimi powodami może też być likwidacja lub upadłość zakładu pracy. Ochrona ta nie obejmuje stosunku pracy osoby, która spełnia warunki do nabycia emerytury lub, która została powołana na stanowisko kierownicze przez instytucję nadrzędną nad zakładem pracy.

Wcześniejsze emerytury

Prawo przejścia na wcześniejszą emeryturę inwalidów osób represjonowanych jest analogiczne do przepisów określonych w *ustawie o kombatantach...*

Uprawnienia komunikacyjne inwalidów wojennych i osób represjonowanych

Zaliczonym do I grupy inwalidzkiej przysługuje prawo do ulgi w wysokości 78%. Inwalida wojenny osoba represjonowana, którym inwalidztwo w znacznym utrudnia stopniu poruszanie się i korzystanie z publicznych środków lokomocji, uprawnieni są do bezpłatnego otrzymania motorowego wózka inwalidzkiego albo udzielenia pomocy finansowej na częściowe pokrycie kosztu zakupu przydzielonego mu samochodu osobowego.

Inwalidom wojennym i osobom represjonowanym przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania z odbiorników radiowych i telewizyjnych.

Opieka zdrowotna

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - (Dz.U. nr 210 z dnia 27 września 2004 roku poz.2135) stanowi dla inwalidów wojennych i osób represjonowanych następujący katalog udogodnień:

- bezpłatne zaopatrzenie w leki spełniające łącznie następujące warunki:
 - oznaczenie symbolem Rp w decyzji dopuszczającej do obrotu;
 - wpisanie do Rejestru Produktów Leczniczych Dopuszczonych do Obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.(art. 46),
- prawo do bezpłatnych wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych do wysokości limitu ceny określonego w przepisach (art. 47),
- wykonywanie ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne finansowane ze środków publicznych bez skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (art. 57 ust 2 p 1 10).

Dokumentem potwierdzającym uprawnienia jest legitymacja osoby represjonowanej, dokument wydawany na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2003 roku (Dz. U. Nr 61 z dnia 10 kwietnia 2003 roku poz. 539) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wygląd zewnętrzny dokumentu: oprawa twarda, materiał płótnopodobny z tłoczonym napisem: LEGITYMACJA OSOBY REPRESJONOWANEJ. Recepta wystawiana dla osób, o których mowa w art. 45 i 46 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osobom represjonowanym, oprócz dotychczasowych danych dotyczących pacjenta, musi zawierać jego numer PESEL.

Lekarz czy felczer ubezpieczenia zdrowotnego jest zobowiązany do wpisania numer PESEL pacjenta. Farmaceuta nie może poprawiać ani dopisywać numeru PESEL na recepcie.

Jak uzyskać uprawnienia ofiary represji

Decyzję o przyznaniu uprawnień ofiary represji wydaje Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie:

- udokumentowanego wniosku zainteresowanej osoby oraz
- rekomendacji stowarzyszenia właściwego dla określonego rodzaju represji.

Uwaga: *Rekomendacje udzielane są bezpłatnie, nie ma też obowiązku zapisywania się do stowarzyszenia.*

Do wniosku należy dołączyć:

- wypełniony czytelnie i podpisany kwestionariusz,
- życiorys za szczególnym uwzględnieniem doznanych represji,
- 2 aktualne fotografie legitymacyjne (opisane na odwrocie imieniem, nazwiskiem i datą urodzenia),
- kserokopię dowodu osobistego (w przypadku starych formularzy dowodów kopie stron zawierających dane osobowe, serię i numer dokumentu oraz strony zawierające adres zamieszkania),
- odcinek emerytury lub renty,
- dowody potwierdzające doznane represje (np. dokumenty pochodzące z okresu represji; zaświadczenia właściwych instytucji, urzędów i archiwów; publikacje; opinie środowiska osób represjonowanych; dowodem w sprawie mogą być również oświadczenia świadków),
- rekomendację wniosku wystawioną przez stowarzyszenie właściwe dla określonego rodzaju doznanych represji,
- osoby działające przez pełnomocników powinny również dołączyć odpowiednie pełnomocnictwo.

Uwaga: *wszystkie kopie dokumentów powinny być poświadczone za zgodność z oryginałem. Poświadczenia może dokonać notariusz, urząd administracji rządowej lub samorządowej, upoważniony przedstawiciel stowarzyszenia kombatanckiego.*

UPRAWNIENIA OSOBY DEPORTOWANEJ DO PRACY PRZYMUSOWEJ

Osoby osadzone w obozach pracy lub deportowane do pracy przymusowej otrzymują comiesięczne świadczenie pieniężne. Jego wysokość uzależniona jest od długości trwania pracy przymusowej.

Jak uzyskać uprawnienia osoby deportowanej do pracy przymusowej

Decyzje o przyznaniu uprawnień do świadczenia pieniężnego dla osób deportowanych do pracy przymusowej wydaje Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie udokumentowanego wniosku osoby zainteresowanej.

Do wniosku należy dołączyć:

- wypełniony czytelnie i podpisany kwestionariusz,
- dowody potwierdzające deportację do pracy przymusowej (np. dokumenty z miejsca wykonywania pracy przymusowej; zaświadczenia właściwych instytucji, urzędów i archiwów; dowodem w sprawie mogą być również oświadczenia świadków),
- opinię wystawioną przez stowarzyszenie właściwe dla określonego rodzaju doznanych represji,
- osoby działające przez pełnomocników powinny również dołączyć odpowiednie pełnomocnictwo.

Uwaga:

- *Opinie udzielane są bezpłatnie, nie ma też obowiązku zapisywania się do stowarzyszenia.*
- *Wszystkie kopie dokumentów powinny być poświadczone za zgodność z oryginałem. Poświadczenia może dokonać notariusz, urząd administracji rządowej lub samorządowej, upoważniony przedstawiciel stowarzyszenia kombatanckiego.*

UPRAWNIENIA POLSKICH KOMBATANTÓW MIESZKAJĄCYCH ZA GRANICĄ

Z uprawnień kombatanckich wynikających z ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego mogą korzystać również Polacy zamieszkali za granicą, którzy:

- posiadają obecnie obywatelstwo polskie bądź
- posiadali je w okresie prowadzonej działalności kombatanckiej lub doznawanych represji.

Świadczenia stałe

Polskim kombatantom i innym osobom uprawnionym, pobierającym polskie świadczenia:

- emeryturę, rentę, uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne przysługuje: dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny.

Kobiety po ukończeniu 55 roku życia i mężczyźni po ukończeniu 60 roku życia, nie pobierający polskich świadczeń emerytalno-rentowych, mają prawo do samoistnego świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, wypłacanego wraz z ryczałtem energetycznym i dodatkiem kompensacyjnym. Wnioski o przyznanie tego świadczenia należy kierować do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na poniższy adres:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Oddział I w Warszawie
Centralne Biuro Obsługi Umów Międzynarodowych
ul. Kasprzowicza 151
01-949 Warszawa

Wdowy i wdowcy pozostali po kombatantach i osobach represjonowanych, pobierający polskie świadczenia emerytalno-rentowe bądź analogiczne świadczenia przyznane w kraju należącym do Unii Europejskiej, posiadają prawo do ryczałtu energetycznego i dodatku kompensacyjnego oraz do zniżek komunikacyjnych.

Opisane powyżej świadczenia stałe mogą być wypłacane wyłącznie w Polsce

- na rachunek bankowy świadczeniobiorcy lub
- upoważnionej przez niego osobie.

Emerytury

Uzyskanie uprawnień kombatanckich nie jest równoznaczne z prawem do polskiej emerytury. Kombatantom i osobom represjonowanym dolicza się jednak do wypracowanych w Polsce lat pracy okresy zaliczone do uprawnień kombatanckich, co może stanowić podstawę do ubiegania się o polską emeryturę wojskową lub emeryturę przyznawaną na zasadach ogólnych (cywilną).

Formalności w tej sprawie prowadzą odpowiednio:

Wojskowe Biuro Emerytalne

ul. Złota 5

00-909 Warszawa

oraz

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział I w Warszawie

Centralne Biuro Obsługi Umów Międzynarodowych

ul. Kasprowicza 151

01-949 Warszawa

*Sporządzone na podstawie informacji zawartych w Internecie na stronie
Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych*

/S.K/